

«Затверджую»

Завідувач кафедри

Е.П.П.

/Євген ПЕРЕГУДА/

21 червня 2022 р.

Розробник силабуса

Оксюк

/Павло ОКСЮКОВСЬКИЙ/

СИЛАБУС

Етика бізнесу та корпоративна соціальна відповідальність

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВКЗ
2) Навчальний рік: 2022-2023
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 075 «Маркетинг», ОПП «Маркетинг»
8) Статус освітньої компоненти: вибіркова
9) Семестр: III
11) Контактні дані викладача: Доц. Оксюковський П.П. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://old.knuba.edu.ua/?page_id=47977 Контакти: (098)243-141-16; oksiuikovskiyi.pp@knuba.edu.ua
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити: «Соціологія», «Вступ до фаху», «Історія економіки та економічної думки»
14) Мета курсу формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій.

15) Результати навчання	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
ПР12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК4	
ПР13. Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК14	
ПР15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК14	
ПР18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних,	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК1	

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;
- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.
- **Уміти:**
- формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;
- формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

16) Структура курсу				
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Контрольна робота	СРС	Форма підсумкового контролю
30	30	1	30	Залік
Сума годин:				90
Загальна кількість кредитів ECTS				3
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				60 (2,0)

17) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять:

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Сутність і основні поняття соціальної відповідальності

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства.

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Тема 4. Формування відносин роботодавців з працівниками на засадах соціальної відповідальності.

Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності

Тема 6. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств

Тема 7. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.

Законодавство України у сфері праці як основа соціальної відповідальності у відносинах з працівниками.

Тема 8. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності

Тема 9. Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 10. Нефінансова звітність в Україні та світі.

Змістовий модуль 3. Соціальна відповідальність в будівельній галузі.

Тема 11. Екологічна компонента соціальної відповідальності.

Тема 12. Принципи і напрямки впровадження КСВ у сфері захисту навколишнього середовища

Тема 13. Соціальна відповідальність в будівельній галузі.

Тема 14. Реалізація програм СВ. Роль волонтерських організацій у формуванні СВ.

Тема 15. Міжнародні стандарти та ініціативи у сфері соціальної відповідальності.

Індивідуальне завдання. Тематика

1. Соціальна відповідальність як стратегія досягнення збалансованого розвитку суспільства і бізнесу.
2. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.
3. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності.
4. Статус, функції та обов'язки менеджера з КСВ в організації.
5. Організаційно-управлінські механізми імплементації КСВ в управління організацією.
6. Підвищення якості трудового життя як мета і критерій КСВ.
7. Покращення умов праці, запровадження міжнародних стандартів охорони та безпеки праці на підприємстві.
8. Розвиток співпраці бізнесу з неурядовими організаціями.
9. Співпраця в контексті «організація – місцева адміністрація - громада».
10. Напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності.
11. Міжнародний і український досвід упровадження принципів екологічної відповідальності.
12. Регулювання відносин у сфері праці на засадах соціального партнерства та соціально відповідальної поведінки.
13. Реалізація принципів соціальної відповідальності в колективних угодах та договорах.
14. Організація проведення соціального аудиту.
15. Упровадження соціальної звітності в Україні.
16. Показники ефективності соціальних інвестицій
17. Дослідження можливих загроз та напрямів мінімізації ризиків у сфері КСВ.
18. Формування ефективної ідеології та культури соціальної відповідальності.
19. Удосконалення діяльності профспілкових та громадських організацій щодо посилення їх соціальної відповідальності.
20. Міжнародні ініціативи як чинники формування і розвитку соціальної відповідальності.
21. Корпоративна культура – соціальна відповідальність – соціальний діалог: організаційно-управлінські механізми взаємодії та забезпечення стійкого розвитку підприємства.
22. Сутність і складові соціальної відповідальності людини, її значення в забезпеченні стійкої соціальної динаміки.

Питання модульного та підсумкового контролю

1. Історія розвитку соціальної відповідальності.
2. Суть і значення соціальної відповідальності.
3. Сфери прояву соціальної відповідальності.
4. Соціальна відповідальність і соціально-етичний маркетинг.
5. Переваги соціальної відповідальності.
6. Суть міжнародних ініціатив та критеріїв ефективності СВ.
7. Регіональні розбіжності та підходи до формування соціальної відповідальності.
8. Ознаки американської моделі корпоративної соціальної відповідальності.
9. Суть європейської моделі корпоративної соціальної відповідальності.
10. Характерні риси японської моделі корпоративної соціальної відповідальності.
11. Модель корпоративної соціальної відповідальності.
12. Організаційне управління як один із ключових аспектів соціальної відповідальності.
13. Формування корпоративної соціальної відповідальності щодо довкілля.
14. Практика соціальної відповідальності українських підприємств.
15. Формування корпоративної соціальної відповідальності у відносинах із державою і міжнародна етика.
16. Відповідальність підприємців за соціальну справедливість у сфері розподілу доходів.
17. Формування соціальної відповідальності у відносинах зі споживачами та соціально відповідальний маркетинг.
18. Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів.
19. Екологічна відповідальність бізнесу.
20. Якість продукції (стандарт ISO 9000).
21. Принципи добросовісної конкуренції та етична поведінка компаній щодо контрагентів по бізнесу.
22. Історичні аспекти залучення і розвитку громад: від патронату до соціальних інвестицій.
23. Вплив громади на роботу компаній і відповідальність компаній перед населенням.
24. Функціонування фондів громад.
25. Співпраця бізнес-структур із неурядовими організаціями.
26. Взаємозв'язок корпоративної культури організації та соціальної відповідальності.
27. Формування корпоративної культури і її структури.
28. Зовнішні прояви корпоративної культури.
29. Організаційна культура установи.
30. Міжнародні стандарти прав людини у сфері праці.
31. Стандарти МОП і принципи Глобального договору у сфері праці.

32. Європейські стандарти праці.
33. Законодавство України у сфері праці як основа СВ у відносинах із працівниками.
34. Основи формування інформаційної політики у сфері корпоративної соціальної відповідальності.
35. Побудова системи комунікацій із корпоративної соціальної відповідальності
36. Соціальні звіти: сутність, завдання, структура.
37. Параметричні методи оцінки СВ.
38. Експертна оцінка програм СВ.
39. Оцінка інформаційної політики щодо СВ.
40. Етапи становлення соціальної відповідальності бізнесу.
41. Суть концепції корпоративного егоїзму.
42. Глобальний договір. Американська та Європейська модель СВ.
43. Принципи взаємовідносин соціальних партнерів.
44. Еволюція концепції управління.
45. Відмінність між СВ і соціально-етичним маркетингом.
46. Втручання влади в діяльність компанії: вітчизняний і закордонний досвід.
47. Соціальні принципи регулювання конкуренції.
48. Міжнародні стандарти прав людини у сфері праці.
49. Стандарти МОП і принципи Глобального договору у сфері праці.
50. Система мотивації персоналу.
51. Соціальний діалог.
52. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні.
53. Структура показників соціального звіту.
54. Класифікація соціальних інвестицій.
55. Принципи формування інформаційної політики щодо СВ.
56. Соціальне партнерство.
57. Соціальна відповідальність в агробізнесі.
58. Соціальна відповідальність в сфері телекомунікацій та зв'язку.
59. Колективний договір та його вплив на СВ.
60. Електронне урядування.
61. Соціально відповідальна держава.
62. Соціально відповідальне суспільство.
63. Роль волонтерських організацій у формуванні СВ.
64. Соціальні нормативи та їх значення для СВ.
65. Оцінка рівня соціального партнерства.
66. Складові розвитку соціальної відповідальності в Україні.
67. Параметри моніторингу соціальної відповідальності.
68. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності.
69. Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності.
70. Державна політика як основа формування простору взаємодії держави, суспільства й бізнесу.
71. Взаємодія зі стейкхолдерами як основний принцип соціальної відповідальності.
72. Практика партнерства між роботодавцями і працівниками.
73. Структура управління корпоративної соціальної відповідальності.
74. Форми прояву соціальної відповідальності.
75. Принципи соціальної відповідальності.
76. Піраміда корпоративної соціальної відповідальності.
77. Головні сучасні проблеми та перспективи розвитку інституціонального забезпечення соціальної відповідальності в Україні.
78. Призначення та сфера застосування міжнародних стандартів в процесі інтеграції соціально відповідальної поведінки в організації.
79. Правила соціально відповідальної поведінки у процесі професійного добору персоналу.
80. Принципи побудови системи екологічного менеджменту відповідно до міжнародних екологічних стандартів.
81. Основні напрями діяльності держави в питаннях заохочення соціальної відповідальності.
82. Пріоритети діяльності профспілкових та громадських організацій щодо посилення соціальної відповідальності.
83. Взаємозв'язок між поширенням цінностей соціальної відповідальності і європейським вектором розвитку України.

18) Основна література

Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний

університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.

Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закладів / [М.А. Саприкіна, О. Ляшенко, М.А. Саєнсус [та ін.]]. – К.: [б. в.], 2011. – 470 с.

Ярошук І.В. Соціальна відповідальність: методичні вказівки. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=983>.

Ярошук І.В. Соціальна відповідальність: конспект лекцій. URL: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=983>.

Колосок А. М. Корпоративна соціальна відповідальність. Конспект лекцій / А. М. Колосок. – Луцьк: ПП Поліграфія, 2012 – 91 с.

19) Додаткові джерела

Гришук В. К. Соціальна відповідальність : [навч. посіб.] / В. К. Гришук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.

Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О.Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг.ред. д-ра екон.наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон.наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009.

Краплич Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: Досвід Фондації Острозьких : Посібник для бізнесу та неприбуткових організацій / Р. Краплич; Фондація ім. князів-благодійників Острозьких. – Рівне, 2005. – 74 с.

Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності».- К.: Видавництво «Енергія», 2008.

Петров О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: [навч. посіб.]/ Ольга Михайлівна Петрос. -К.: Центр учбової літератури, 2008. - 60 с.

Саприкіна М. А., Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: посібник / М.А. Саприкіна, М.А. Саєнсус, А.Г. Зінченко, О.М. Ляшенко, Г.А. Місько (за наук. ред. д.е.н., проф. засл. діяч. науки і техніки О.С. Редькіна). – К.: Вид-во «Фабований лист», 2011. – 480с.

Монографії:

Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні(експертні оцінки) : монографія/ О. Ф. Новікова, М. Є. Дейч, О. В. Панькова та ін. – Донецьк : НАН України, Ін-т економіки пром-сті, 2013. – 296 с.

Колот А.М., Грішнова О.А. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501с.

Колот А.М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика регулювання: монографія / Київ. нац. екон. ун-т, 2003.- 230с.

Колот А.М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку: монографія . – К.: КНЕУ, 2010. – 251с.

Лебедев, І. В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті впровадження концепції гідної праці [Текст] : наук. моногр. – Одеса : ["Атлант" ВОІ СОУ], 2014. – 375 с.

Петров О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики: монографія / Ольга Михайлівна Петрос. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 152 с.

Журнальні статті:

Баюра, Д. Корпоративна соціальна відповідальність у системі корпоративного управління [Текст] // Україна: Аспекти праці. – 2009. – №1. – 2009. – С. 21-25 р.

Катихін, Є. О. Корпоративна соціальна відповідальність та практики у деяких її напрямках [Текст] // Статистика України. – 2012. – №1. – 2012. – С. 79-83 р.

Колот, А. Корпоративна соціальна відповідальність, соціальна звітність та аудит як сучасні інститути і технології соціального розвитку [Текст] // Україна: Аспекти праці. – 2010. – №3. – 2010. – С. 3-9 р.

Колот, А. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів [Текст] // Економічна теорія. – 2013. – №4. – 2014. – С. 5 - 26 р.

Шибко О. І. Зростання соціальної відповідальності як об'єктивна закономірність цивілізаційного поступу / О.

І. Шибко // Схід. – 2012. – № 5 (119). – С. 150-153.

Шибко О. І. Норми в системі соціальної відповідальності / О.І. Шибко // Схід. – 2011. – № 5 (112). – С. 136-139.

Інформаційні ресурси

Освітній сайт КНУБА. URL: org2.knuba.edu.ua.

European Academy for Business and Society. URL: www.eabis.org.

European Business Ethics Network. URL: www.eben-net.org.

Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні. URL: www.globalcompact.org.ua.

International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR). URL: www.nottingham.ac.uk.business/ICCSR.

Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability. URL: www.accountability21.net.

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання			Індивідуальне завдання	Сума балів
М1				
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3		
25	25	25	25	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 425 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводиться інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів (в т.ч. на Освітньому сайті КНУБА) на початку вивчення дисципліни.

2. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія.

3. Студент, який має менше 8 балів по двох модулях, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати додаткове завдання по змісту відповідних модулів в період між основною та додатковою заліковими сесіями.

4. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою екзаменаційними сесіями.

5. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та іспитів, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткова екзаменаційна сесія або додаткове заняття для проходження тестування.

2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3792>